

Telegraful Român

Anul 162 • nr. 15-16

15 aprilie 2014

«Învierea lui Hristos și chemarea noastră la Cina Împărăției»

Pastorală la Învierea Domnului – 2014

† LAURENȚIU,

Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

„...Intrați toți în bucuria Domnului nostru... Masa este plină, ospătați-vă toți. Vițelul este mult, nimeni să nu iasă flămând. Gustați toți din ospățul credinței; împărtășiți-vă toți din bogăția bunătății...”
(Din Cuvântul de învățătură în Sfânta și Marea Duminică a Sfințelor Paști, al Sfântului Ioan Gură de Aur)

Iubiții mei fii duhovnicești,

Bucuria tainică a celei mai mari sărbători creștine, Învierea Domnului, este descrisă de Sfântul Ioan Gură de Aur, în Cuvântul său de învățătură, ca fiind bucuria unui ospăț ceresc la care Hristos ne cheamă pe toți să luăm parte, indiferent de cât am lucrat sau de ora la care am venit, indiferent de poziția noastră socială pe care o avem, pentru că Stăpânul este darnic și El „primește pe cel din urmă ca și pe cel dintâi, odihnește pe cel din al unsprezecelea ceas ca și pe cel ce a lucrat din ceasul dintâi; ... faptele le primește, și gândul îl ține în seamă; și lucrul îl prețuiește, și voința o laudă...”¹.

Astăzi este mântuirea lumii, că a înviat Hristos, ca cel Atotputernic! Astăzi toți suntem chemați să gustăm din ospățul acesta al dragostei dumnezeiești, din această Cină tainică în care Hristos, Paștele nostru, „vie și nejerfita noastră jertfă”, ni Se dăruiește ca hrană, mângâiere, întărire și curăție.

„Acum bucurie mare este în cer și pe pământ, spune tot Sfântul Ioan Gură de Aur, și dacă la întoarcerea unui păcătos se face bucurie pe pământ și în cer (Luca

15, 10), apoi cu atât mai mult trebuie să fie bucurie în cer acum când toată lumea este smulsă din mâinile diavolului. Astăzi se bucură îngerii, astăzi se veselesc arhanghelii. Astăzi heruvimii și serafimii prăznuiesc împreună cu noi această sărbătoare. Deși acest dar al Stăpânului l-am primit noi, însă mulțumirea este a tuturor. Însuși Stăpânul lor și al nostru nu Se rușinează a prăznuii împreună cu noi...”²

Mântuitorul sărbătorește împreună cu noi, așa cum Și-a dorit să mănânce Paștile cu Ucenicii Săi, cu același dor și cu aceeași dragoste nemărginită. Acum, El ne

pregătește și nouă masă și ospăț bogat, la care ne cheamă pentru a ni Se dăruie pe Sine cu întreaga Sa iubire curată și jertfelnică, pentru a ne sfinți, a ne vorbi despre Sine, despre pătimirile Sale și despre bucuria nespusă a Învierii Sale din morți.

În lumea de aici pământească, legată de trup și de cele materiale, de fiecare dată când dorim să comemorăm un eveniment deosebit din viața noastră ne exprimăm bucuria făcând un ospăț, la care chemăm pe toți cei apropiați, dorind să le împărtășim și lor bucuria deosebită pe care o avem cu acel prilej. Tot așa și acum, Hristos cel înviat din morți ne cheamă la o Cină tainică, la Masa Împărăției Sale, la ospățul credinței, prin care El vrea să prăznuiască împreună cu noi Învierea Sa, biruința asupra tiraniei diavolului, a păcatului și a morții.

Astăzi, ca și la fiecare praznic împărătesc, Biserica ne cheamă la un ospăț unic și deosebit în care „să bem băutura nouă”, să gustăm „hrană cerească”, la cina pregătită în cer pentru noi de Însuși Mântuitorul Iisus Hristos! Ce cinste mare pentru noi să fim chemați la masa de Însuși Dumnezeu! Cât de negrăită este taina iubirii Sale de oameni!

Prin săvârșirea Sfintei Liturghii, astăzi toți vom intra la această Cină de taină a Împărăției cerurilor, la Cina la care Hristos Se face hrană și băutura noastră, la Cina în care El ne va vorbi tainic dinăuntrul nostru despre pătimirile, despre moartea și despre Învierea Lui, ajutându-ne, astfel, să retrăim toate aceste evenimente actualizate ale vieții Sale și să ne bucurăm de ele împreună cu El, împărtășindu-ne de lucrarea Sa mântuitoare.

Cât de unic și înfricoșător este acest ospăț al Împărăției ne atrag atenția Sfintele Evanghelii și cântările

(continuare în p. 2)

† IRINEU,
Arhiepiscop
al Alba Iuliei

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI – 2014

Iubiți fii duhovnicești,

Din Sfintele Evanghelii aflăm că, din momentul Învierii Sale și până în momentul Înălțării Sale la cer, „timp de patruzeci de zile” (Fapte 1, 3), Hristos, Domnul slavei, S-a arătat Apostolilor, femeilor evlavioase și altor credincioși. Prin aceste arătări, El i-a încredințat că a înviat cu adevărat și că nu mai este dependent nici de spațiu, și nici de timp. Adevărul creștinătății se bazează pe faptul că Fiul lui Dumnezeu „S-a dat pe Sine pentru păcatele noastre și a înviat pentru îndreptățirea noastră” (Rom. 4, 25).

Toți cei care L-au văzut pe Domnul înviat au răscolit lumea păgână, atrăgând-o sub stindardul Evangheliei. De asemenea, mulți dintre ei au murit pentru faptul că au fost „următori lui Dumnezeu, ca niște copii iubiți” (Efes. 5, 1). Rar mor oamenii pentru o credință șovăielnică, dar martorii Învierii, convinși că moartea a fost înfrântă, „grăiau cu îndrăznire cuvântul lui Dumnezeu” (Fapte 4, 31). Mai presus de acești martori se află Maica Domnului, care, probabil, a fost singura persoană prezentă chiar în clipa Învierii lui Iisus din mormânt.

Drept-măritori creștini,

Teologii ne spun că evenimentul Învierii a fost ascuns ochilor tuturor și că n-ar fi fost niciun martor al desfășurării lui istorice. Dar eu cred că există o excepție: Născătoarea de Dumnezeu – unica. Ea a trebuit să fie prezentă la acest eveniment suprem al istoriei. Ea a fost prezentă, unica, în momentul Întrupării Cuvântului. Ea a fost prezentă, unica, la Nașterea Lui din sânul ei fecioresc, devenind Femeia primei priviri a lui Dumnezeu făcut Om. Tot astfel, ea a trebuit să fie prezentă, unica, la ieșirea lui Hristos din pântecul fecioresc de piatră: mormântul „în care nimeni niciodată nu mai fusese pus” (Lc. 23, 53).

Deci Maica Domnului este Femeia primei priviri asupra Fiului Omului Care biruie moartea cu puterea dumnezeirii Sale. Dacă ceilalți au fost martori ai Domnului înviat, Preasfânta Fecioară a fost martor al Învierii înseși. Știm că legătura Mamei sfinte cu Fiul ei divin a fost atât de intimă, încât ea a împărtășit întreaga experiență a răscumpărării, având permanent împunsă sabia suferinței în inima ei (cf. Lc. 2, 35). De aceea, nu se poate concepe ca la Înviere, momentul culminant al lucrării mântuitoare, ea să fi fost despărțită de Fiul ei preadulce. Ar fi fost singura absență, și ar fi rămas o absență nejustificată.

(continuare în p. 6)

«ÎNVIEREA LUI HRISTOS ȘI CHEMAREA NOASTRĂ LA CINA ÎMPĂRĂȚIEI»

(urmare din p. 1)

Bisericii; Cel Care a pregătit această Cină este un *Stăpân* plin de delicatețe, de sensibilitate și de negrăită iubire pentru noi; Acesta nu ne pune nouă pe masă *ceva* din bunătațile Sale, ci ne oferă Însuși Trupul Său dumnezeiesc, spre mâncare. Acest *Trup al Său* care ni se oferă spre hrană nu este mort, ci este *viu și înviat* și plin de viață dumnezeiască, plin de simțiri curate și de iubire jertfelnică, din care gustând cu „*frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste*”, ne ulem de puterea vieții celei noi a acestui Trup îndumnezit. Taina negrăită a iubirii lui Dumnezeu pentru noi este aceea că, la această Cină împărătească, Mântuitorul ni Se dăruiește nouă întreg, cu toate simțirile sufletului Lui precurat, neatins de egoismul păcatului, pentru a trezi, astfel, și în noi dragostea pentru Părintele nostru ceresc, pentru a ne face și pe noi să ne dăruim, împreună cu El, întreaga noastră viață lui Dumnezeu.

lubiți credincioși,

Învierea Domnului ne-a adus această bucurie a împreună-participării noastre cu Hristos, la masa Împărăției. Ce lucru minunat se întâmplă atunci când ne ospătam împreună cu Hristos, când ne hrănim cu Hrana cea cerească, devenind purtători de Hristos sau *hristofori!* Trupul Domnului Hristos se prelungește în trupul și sufletul nostru și ne dăruiește posibilitatea ca să simțim și noi tot ceea ce El simte, ca Om îndumnezit. *Ce schimb minunat și tainic!* Hristos simte tot ceea ce simțim noi, iar noi simțim tot ceea ce simte sufletul Său uman îndumnezit.

Nu mai astfel putem înțelege de ce suntem atâta cuprinși de atâta bucurie și cum un eveniment din viața Mântuitorului, petrecut acum aproape 2000 de ani, este mereu actual și viu în sufletul nostru. Această lucrare tainică de actualizare a Învierii Domnului nu se realizează însă printr-un efort de memorie sau de re-prezentare simbolică a ei, ci prin împreună-trăirea noastră cu Hristos sau, mai bine zis, prin trăirea lui Hristos Însuși în noi, după mărturia Sf. Apostol Pavel, care zice: „*M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine*” (Gal. 2, 20).

Dacă retrăim duhovnicește această lucrare minunată, trebuie să ne punem o întrebare firească: La o astfel de Cină, cu o astfel de Gazdă atât de iubitoare, invitații, oare, cum se cuvine să vină? Sfintele Evanghelii ne dau răspunsul, arătând că toți cei chemați la acest Ospăț tainic trebuie să vină „*în haină de nuntă*” (cf. Mt. 22, 11), adică pregătiți și dăruiti cu întreaga lor ființă lui Dumnezeu, pentru ca astfel să poată mulțumi Stăpânului pentru această chemare plină de dragoste, „*iar semnul cel mai bun al mulțumirii noastre nu poate fi decât curățenia vieții și trezvia sufletului*”, după cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur³.

Așadar, delicatețea și dragostea jertfelnică a Gazdei noastre ne obligă să onorăm invitația în „*haină albă de nuntă*”, adică având o stare sufletească bineplăcută lui Dumnezeu. Curăția sufletului și a trupului nostru, râvna de a ne jertfi viața lui Dumnezeu, postul, rugăciunile, milostenia, spovedania noastră sinceră, într-un cuvânt, toate eforturile ascetice au menirea de a ne pregăti sufletește pentru a putea sta la masă împreună cu Hristos cel înviat. Doar prin post și prin rugăciune sufletele noastre pot dobândi capacitatea de a sesiza delicatețea și sensibilitatea dragostei lui Hristos și de aceea Biserica a rânduit, cu multă înțelepciune, ca, înaintea marilor sărbători, toți creștinii să se îmbrace în haina cea albă a pocăinței și a faptelor bune și așa să se apropie de Trupul și Sângele Mântuitorului Hristos.

lubiți credincioși,

În fiecare an, la acest măreț și luminos praznic, Dumnezeu ne copleșește cu darurile Sale. Însă adesea noi ne mulțumim doar cu bucuriile imediate ale lumii acesteia, cu mâncarea și cu băutura pământească, care nu fac altceva decât să întrețină viața noastră biologică, și care va sfârși în moarte. Dumnezeu a venit pe pământ, a murit și a înviat ca noi să avem *viață veșnică*, să fim vii pentru totdeauna și să ne dorim să fim împreună cu El. A venit Dumnezeu pe pământ să ne atragă cu iubirea Sa la Sine. A venit să ne facă pe noi vii, dăruindu-ne nouă Trupul Său înviat

din morți. Toate le-a făcut spre binele nostru, nimic nu a lăsat neîmplinit pentru fericirea noastră veșnică. La toate acestea însă, răspunsul nostru nu este pe măsura dragostei Lui. Dramatic este faptul că noi iubim orice mai mult decât pe Hristos. Suntem atât de prinși în iureșul acestei lumi, avem mintea atât de înrobă de cele pământești, încât nu mai simțim frumusețea darurilor cerești și bucuria harului Mântuitorului Hristos, Care a primit să moară pentru noi, pentru a ne face părtași nemărginitei iubiri dumnezeiești, așteptându-ne mereu la Cina cea veșnică a Împărăției Sale.

Trăim o viață separată de întâlnirea și de împreunăședere cu Hristos, la Ospățul vieții veșnice. De aici vin toate suferințele și necazurile noastre. Dar, oare ne-am gândit vreodată cât timp petrecem într-un singur an în comuniunea de rugăciune cu Hristos? De câte ori și cum ne împărtășim cu Hristos? Cum ne pregătim să ne apropiem de El?

Să facem un calcul foarte simplu: dacă în toate cele 76 de duminici și sărbători ale anului bisericesc am participa la Sfânta Liturghie, chiar 2 ore, din cele 365 sau 366 de zile ale anului nu-i dăruim sufletului decât 6 zile anual, iar trupului îi închinăm 360 de zile!

Iată cât de multă grijă acordăm noi trupului omenesc trecător și limitat și cât suntem de indiferenți față de sufletul nostru nestrucios și veșnic.

Ar trebui să fim conștienți că neîmplinirile, căderile și insuccesele noastre de tot felul se datorează faptului că sufletele ne sunt lipsite de tărie duhovnicească, mințile noastre nu se mai hrănesc cu lumina cuvintelor Sfintei Evanghelii, ființa noastră nu se adapă din șuvoiul de viață veșnică care izvorăște din Potirul Sfințelor Taine.

Sufletul nostru rămas nehrănit și neîngrijit este foarte ușor cuprins de patimi, împresurat de ispite și stăpănit de puterile demonice. Constatăm astăzi cum, atât cei în vârstă, cât și cei tineri, ne hrănim sufletele cu plăcerile ieftine și trecătoare ale lumii acesteia, iar nu cu bucuriile nepieritoare și mântuitoare, precum rugăciunea și milostenia, neavând în noi *foamea și setea sfântă după Dumnezeu*.

Singura noastră șansă de a ieși din toate încercările grele prin care trecem ca neam, dar și fiecare din noi în parte, în aceste vremuri ale unei societăți materialiste și tot mai secularizate, este *participarea cât mai deasă la Sfânta Liturghie și pregătirea noastră continuă pentru a ne curăți de păcate prin lacrimile pocăinței și a ne uni cu Hristos prin Sfânta Împărtășanie*.

În acest sens pastoral-misionar, Sfântul Sinod al Bisericii noastre a aprobat ca anul 2014 să fie declarat *Anul omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii și al Sfintei Împărtășanii)*, chemându-ne pe toți să reaşezăm în centrul vieții noastre duhovnicești, curățită de păcate, pe Hristos cel înviat din morți, Care ni Se dăruiește nouă în Sfânta Împărtășanie, spre dobândirea vieții veșnice.

Dumnezeu poate schimba soarta unui neam, a unei țări, a unui oraș, a unui sat, dacă mai sunt oameni care Îl iubesc pe El și care își doresc să stea împreună cu El la masă, la Cina Împărăției, să se hrănească cu viața Lui, să trăiască viața Lui, pregătindu-se astfel pentru fericirea din lumea bucuriei veșnice ce va să vină. Dacă fiecare din noi am înțelege cât folos sufletească avem noi, dar și cei adormiți în Domnul, în urma pomenirii lor la Sfânta Liturghie, ne-am strădui cât mai des cu puțință să ducem ofranda noastră mică, de pâine și vin, la sfântul altar. Aducând pâine și vin, ca elementele fundamentale care întrețin viața noastră, noi arătăm simbolic că ne punem întreaga viață în slujirea lui Dumnezeu, iar prin particulele pe care preotul le scoate pentru fiecare nume se arată în

chip tainic că toți cei care sunt pomeniți se aduc jertfă și ei tainic, împreună cu Hristos, și se umplu astfel împreună cu Hristos de mireasma iubirii Tatălui, revărsată asupra întregii Biserici, la Sfânta Liturghie.

lubiți frați creștini,

Aceasta e noaptea cea plină de lumină și ziua Învierii Domnului – ziua veșnică pe care a făcut-o Domnul ca să ne bucurăm și să ne veselim întru ea.

Vor urma zilele, lunile și anii pe care Dumnezeu, în înțelepciunea Sa, îi va hărăzi și care nu vor trece așa ușor cum ne-ar plăcea să credem, dacă nu vom ști să transformăm timpul care ne-a mai rămas într-o nouă șansă de a-L găsi pe Dumnezeu și de a ne regăsi pe noi înșine în Biserica lui Hristos cel înviat, Domnul Vieții.

Cu aceste gânduri și simțăminte duhovnicești, vă binecuvântăm pe toți cu părintească dragoste și vă dorim să aveți parte de sărbători cu pace, bucurie sfântă, sănătate și alese împliniri sufletești.

¹ *Slujba Învierii și Carte de Tedeum*, București, 1998, p. 46.

² Sfântul Ioan Gură de Aur, *In sanctum pascha*, PG 52, 768C.

³ *Ibidem*, PG 52, 770A.

† SOFRONIE,
Episcop
al Oradei

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI – 2014

„Cu trupul adormind, ca un muritor, Împărate și Doamne, a treia zi ai înviat, pe Adam din stricăciune ridicând și moartea pierzând; Paștile nestrăciunii, lumii de mântuire.” (Luminânda Învierii!)

lubiți fii și fice duhovnicești,

Sărbătoarea Învierii Domnului și Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Paștile Hristos-Izbăvitorul, cea mai mare și mai luminoasă sărbătoare a întregii creștinătăți ortodoxe, este, pentru noi toți, prilejul sfânt și unic, privilegiul de a ne bucura negrăit și nesfârșit, pentru că ne-a învrednicit Dumnezeu să fim împreună cu El și cu toți Sfinții Săi la marea lumină ce se revarsă din Împărăția Cerurilor peste întregul Univers, la prăznuirea pascală, ale cărei sensuri adânci, duhovnicești, sunt nepuizabile, bucuriile pascale crescând în intensitate și putere, în amplitudine și vigoare, în profunzime și frumusețe, pe măsura trecerii noastre prin viață, de la întuneric la lumină, din moarte la viață, de pe pământ la cer, prin Hristos, cu Hristos, în Hristos, Paștile nestrăciunii, odată cu apropierea noastră de marea trecere, pentru a dobândi nepieritoare aripi, neostoit avânt, neobosite urcușuri, în veșnicie.

Sărbătoarea pascală înseamnă deci trecere dincolo, de la robia păcatului la libertatea înfierii în Duhul lui Dumnezeu, de la întunericul patimilor egoiste la lumina adusă în om prin sacrificiul mântuitor al Fiului lui Dumnezeu întrupat, din moarte la viață. Cuvântul „Paști”, în ebraică „Pesah”, vine din vechiul verb „pasah”, cu sensul de a sări, a trece pe deasupra, a trece dincolo, a ocoli, iar în Sinaxarul Sfintei și Marii Duminici a Paștilor ni se arată lămurit atât etimologia, adică originea cuvântului, cât și bogatele sensuri duhovnicești ale sărbătorii: „Numim sărbătoarea de azi Paști, după cuvântul care în vechiul grai evreiesc înseamnă trecere; fiindcă aceasta este ziua în care Dumnezeu a adus, la început, lumea dintru neființă întru ființă. În această zi, smulgând Dumnezeu pe poporul israelitean din mâna Faraonului, l-a trecut prin Marea Roșie și tot în această zi, S-a pogorât din ceruri și S-a sălășluit în pântecul Fecioarei. Iar acum, smulgând tot neamul omenesc din legăturile iadului, l-a suit la cer și l-a adus iarăși la vechea vrednicie a nemuririi. Dar, pogorându-Se la iad, Domnul nu a înviat pe toți câți erau acolo, ci numai pe cei care au voit să creadă în El; și sufletele sfinților din veac ținute cu sila de iad le-a slobozit și a dăruit tuturor putința să se urce la ceruri”².

Sensurile bogate ale sărbătorii biblice pascale vechi se desprind îndeosebi din Cartea Exodului, ieșirea, mai ales din capitolele al patrulea, al unsprezecelea și al doisprezecelea. Ele privesc ieșirea poporului ales, la porunca lui Dumnezeu, dată prin Moise, din pământul idolatru al Egiptului către pământul făgăduinței, din robia egipteană la libertatea alegerii căii propuse de Domnul, spre țara binecuvântată, preînchipuire a Împărăției netrecătoare a cerurilor, întruchipată pe pământ de ceea ce avea să fie Biserica.

Misterul pascal este legat puternic de taina Mielului. De aceea, Dumnezeu poruncește lui Moise și lui Aaron să adune toată obștea fiilor lui Israel, în pământul Egiptului, și să le spună: „În ziua a zecea a lunii acesteia să-și ia fiecare din capii de familie un miel” (Ieșire 12, 3). Mielul să „fie de un an, parte bărbătească și fără meteahnă” (Ieșire 12, 5) și să-l țină „până în ziua a paisprezecea a lunii... și atunci toată adunarea obștii fiilor lui Israel

să-l junghie către seară. Să ia din sângele lui și să ungă amândoi ușorii și pragul cel de sus al ușii casei unde au să-l mănânce. Și să mănânce în noaptea aceea carnea lui friptă la foc; dar s-o mănânce cu azimă și cu ierburi amare” (Ieșire 12, 6-8). Și porunca urmează așa: „Să nu lăsați din el pe a doua zi și oasele lui să nu le zdrobiți” (Ieșire 12, 10) și iarăși: „Să-l mâncați însă așa: să aveți coapsele încinse, încălțăminte în picioare și toiegele în mâinile voastre; și să-l mâncați cu grabă, căci este Paștile Domnului” (Ieșire 12, 11). Pentru ca, în versetul următor, Dumnezeu să destăinuie ultima și cea mai teribilă plagă pregătită egiptenilor idolatri:uciderea întâilor născuți, atât ai oamenilor, cât și ai animalelor, pe când israeliții vor fi cruțați, Ieșire 12, 12: „În noaptea aceea voi trece

lui Israel, când a lovit Egiptul, iar casele noastre le-a izbăvit” (Ieșire 12, 26-27).

lubit popor al lui Dumnezeu,

Dacă Paștile Antichității iudaice comemorează ieșirea din robia egipteană la libertatea plină de responsabilități pentru care nu erau pregătiți israeliții (de aceea se și revoltă, se îndoiesc, sunt descurajați, au dificultăți în a-și asuma responsabilitățile, toate conducând la rătăcirea prin pustiu, timp de patruzeci de ani), de la întunericul idolatriei la lumina închinării înaintea Celui ce i-a scos din pământ străin și i-a trecut prin Marea Roșie ca pe uscat, Dumnezeu cel viu și adevărat, Paștile cele noi sunt chiar Hristos, „Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii” (Ioan 1, 29), așa cum L-a mărturisit Sfântul Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul Domnului, ultimul Prooroc Mare al lui Israel. Așa L-a văzut și Marele Isaia, Evanghelistul Vechiului Testament: „Ca un miel spre junghiere S-a adus și ca o oaie fără de glas înaintea celor ce o tund, așa nu și-a deschis gura Sa. Întru smerenia Lui judecata Lui s-a ridicat și neamul Lui cine îl va spune? Că s-a luat de pe pământ viața Lui!” (Isaia 53, 7-8).

Aceste cuvinte profetice care aparțin Sfântului Prooroc Isaia sunt folosite de preoți, la rânduiala Proscomidiei, atunci când, din cea dintâi din cele cinci prescuri pregătite, scot partea cu pecetea pe care scrie IC XC NI KA, adică Iisus Hristos învinge, care se numește Agneț sau Miel și care, la momentul epiclezei, al prefacerii darurilor, prin lucrarea Duhului Sfânt, la rugăciunea clerului și credincioșilor, se prefăce în Trupul Domnului, care apoi se frânge, pentru împărțirea soborului slujitor și a obștii credincioșilor prezenți, pregătiți și doritori să se cuminece cu Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, Mielul lui Dumnezeu, Care a răstignit pe Crucea Sa păcatele lumii, Paștile nestrăciunii, Care ne trece și pe noi, păcătoșii, din moarte spirituală la viață duhovnicească, din întunericul păcatelor și patimilor egoiste la lumina Învierii Sale, de pe pământ la cer: „Ziua Învierii, popoare, să ne luminăm! Paștile Domnului, Paștile! Că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos-Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei ce cântăm cântare de biruință”, așa cum ne învață Sfântul Ioan Damaschin, în irmosul Cântării întâi, din Canonul Învierii³.

Identificarea Mântuitorului Iisus Hristos cu Mielul pascal o face și Sfântul Ioan Evanghelistul, Teologul, Apostolul iubit și al iubirii dumnezeiești, cel care a primit-o pe Maica Domnului, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, lângă Crucea de viață-făcătoare a Mântuitorului, în purtare sfântă de grijă și care, martor autentic al pătimirilor și morții izbăvitoare a Celui răstignit pentru noi, mărturisește ceea ce a văzut și a trăit: când vin ostașii la cei crucificați, după ce verifică dacă au murit cei doi tâlhari întinși pe cruci în dreapta și în stânga Domnului și împlinesc ritualul zdrobirii fluierelor picioarelor, „venind la Iisus, dacă au văzut că deja murise, nu l-au zdrobit fluierul, ci unul dintre ostași cu sulita a împuns coasta Lui și îndată a ieșit sânge și apă” (Ioan 19, 33-34). Cuvinte și gesturi foarte familiare preoților, care repetă, simbolic, la rânduiala Proscomidiei, asupra Agnețului scos, cuvintele și gestul ritualic al străpungerii cu copia, sub numele Iisus, urmate

(continuare în p. 7)

peste pământul Egiptului și voi lovi pe tot întâiul născut în pământul Egiptului, al oamenilor și al dobitoacelor, și voi face judecată asupra tuturor dumnezeilor în pământul Egiptului, căci Eu sunt Domnul”. Sângele mielului pascal îi va feri pe iudei de năpastă: „Iar la voi sângele va fi semn pe casele în care vă veți afla: voi vedea sângele și vă voi ocoli și nu va fi între voi rană omorătoare, când voi lovi pământul Egiptului” (Ieșire 12, 13).

Faptul că sângele Mielului i-a ferit pe israeliți de nimicirea întâilor născuți, devine prefigurare a sângelui vărsat pe Golgota de Mielul lui Dumnezeu, sânge care ne curățește, ne spală de păcate și ne ferește de moarte, prin moartea pe Crucea a Fiului și Mielului lui Dumnezeu, Înomenit pentru noi, Paștile noastre, ale credincioșilor. Iar „ziua aceea să fie spre pomenire și să prăznuiți într-însa sărbătoarea Domnului, din neam în neam; ca așezare veșnică s-o prăznuiți” (Ieșire 12, 14). Iar de la ieșirea din robia egipteană spre pământul făgăduinței, generație după generație, israeliții au păstrat cu sfințenie și cu strictete amintirea ieșirii din pământ străin, predând tinerelor generații memoria scumpă a acelor evenimente, ce au culminat cu trecerea poporului prin Marea Roșie ca pe uscat, sub conducerea lui Moise, memorie binecuvântată, având în centru taina Mielului pascal: „Și când vă vor zice copiii voștri: Ce înseamnă rânduiala aceasta?, să le spuneți: Aceasta este jertfa ce o aducem de Paști Domnului, Care în Egipt a trecut pe lângă casele fiilor

† Arhiepiscop
IOAN SELEJAN
al Episcopiei
Covasnei
și Harghitei

CUVÂNT PASTORAL LA ÎNVIEREA DOMNULUI – 2014

„Noi știm că am trecut din moarte la viață, pentru că iubim pe frați; cine nu iubește pe fratele său rămâne în moarte.”

(I Ioan 3, 14)

Iubiți frați și surori
în Domnul,

Binecuvântat să fie Bunul Dumnezeu Care ne-a împărțit acum două mari bucurii: sosirea primăverii – înnoirea firii înconjurătoare – și trăirea unei clipe din primăvara Învierii lui Hristos.

S-au auzit în tot spațiul nostru românesc ortodox, în acest post, dangăt de clopot, chemări de toacă și rugă către Preasfânta Treime Dumnezeu.

Un Iordan de lacrimi a curs din ochii celor care s-au întâlnit cu Hristos în minunata Taină a Spovedaniei.

Aceste lacrimi vor face să rodească pe mai departe întreg spațiul nostru duhovnicesc.

Prin post, mulți dintre frații noștri au reușit să urce pe Everestul durerii – Golgota – locul întâlnirii cu Hristos cel răstignit.

În Duminica a doua a Triodului s-a citit în toate bisericile noastre ortodoxe „Parabola întoarcerii fiului risipitor”, rostită de Hristos – Fiul lui Dumnezeu.

Acolo ne-am regăsit cu toții, cei care ne-am depărtat și noi de Tatăl nostru cel Ceresc.

În acest post am putut vedea, de data aceasta, nu un fiu risipitor care se întoarce la tatăl său, ci pe Însuși Fiul lui Dumnezeu întorcându-Se la Tatăl cel Ceresc.

Fiul din parabolă își cere partea de avere cu care pleacă în lume și o risipește.

Fiul lui Dumnezeu, Hristos Domnul, este trimis în lume să ne caute pe noi, cei ce L-am părăsit pe Tatăl, pe Dumnezeu.

Hristos n-a fost trimis în lume de Tatăl să ne răscumpere cu aur și argint, ci să ne răscumpere cu scump Sângele Său. Aceasta este partea de avere a lui Hristos prin care ne-a răscumpărat din robia păcatului și a morții.

Hristos n-a venit să-i răscumpere doar pe cei vii, ci și pe cei morți.

Iată nemărginita iubire a lui Dumnezeu! Dacă pentru un om viu s-ar mai găsi cineva să-l răscumpere, dar pentru un mort, cine și-ar mai vărsa sângele?!

De ce și pentru morți?!

Pentru că omul, fiindă dihotomică, nu sfârșește în țărână, ci trece prin țărână „dincolo”, acolo unde legile biofizice nu mai au nicio putere.

Organismul uman, ca formă plurice-lulară, se comportă și răspunde legilor biofizicii.

Timpul este piatra care l-a ținut mereu legat pe om de pământ și de cele pământeste.

Viața nu moare, ci, în Hristos, se mișcă spre Dumnezeu, adică nu către „nicăieri”, ci către Tatăl nostru cel Ceresc.

Unii se îndreaptă și azi către „nicăieri”.

Hristos ne spune că, pe toți aceia care se întorc la Tatăl, îi va păzi pe drumul de în-

toarcere, ca să nu li se întâmple niciun rău, cum s-a văzut în „Pilda fiului risipitor”.

La sfârșitul drumului, tatăl își îmbrățișează fiul; o dulce îmbrățișare dintre iubire și pocăință.

În contextul sfintelor slujbe din Biserica noastră, în Săptămâna Patimilor, vedem și noi cum Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Se întoarce la Tatăl.

Însă, pe cărarea către Cer, noi, oamenii, L-am așteptat ca pe un tâlhar la poalele Muntelui Golgota; pe Cel Care venise să aducă lumina în lume și să ne răscumpere, n-am vrut să-L lăsăm să Se întoarcă la Tatăl cel Ceresc, ci L-am răstignit ca pe un tâlhar.

Am făcut din Iubire tâlhar.

Ce cugetare, ce judecată, să pui pe aceeași treaptă valorică tâlhăria cu iubirea!

Dar să nu-i judecăm pe cei din vechime, căci și noi, azi, iubim tâlhăria și urăm iubirea.

O, ce îndrăzneală să stai la pândă pe drumul Golgotei și să-L răstignești pe Fiul lui Dumnezeu în drumul Său spre Tatăl!

Iubite frate creștine, ce ar fi în inima ta, dacă, în zorii zilei de mâine, ar veni cineva să-ți spună că fiul tău a venit aseară de departe, din lume, și a fost ucis la marginea satului?!

Noi, oamenii, L-am făcut să plângă și pe Dumnezeu.

Doamne, nu mai plânge, căci acum, la lumina Învierii Fiului Tău, cu lacrimi în ochi Ție ne rugăm: Ajută-ne să ne întoarcem de pe cărările pierzării, la Crucea iubirii Fiului Tău!

Doamne, se vor întâlni vreodată lacrimile mele cu ale Tale în Iordanul iubirii?!

Doamne, ajută-mă să grăiesc cu Tine în cea mai sfântă limbă omenească, graiul lacrimilor!

Iubiți frați și surori,

Poate veți zice că noi n-am fost părtași la Răstignirea lui Hristos, noi avem mâinile curate, așa cum a spus și Pilat: „Nevinovat sunt de sângele Dreptului Acestuia.” (Matei 27, 24).

Dar, iubită mamă creștină, câți fii ai răstignit și tu pe Golgota pântecelui tău?!

Vai! Trăim într-o țară plină de cruci pe care au fost răstigniți atâția copii care voiau să se întoarcă la tatăl și la mama lor și la al lor Creator!

E plin pământul de cruci!

De nu ne vom opri, mâine nu vom mai avea loc unde să mai semănăm nici măcar un bob de grâu.

Dumnezeu a semănat viață pe pământ, iar omul seamănă cruci.

În Sfânta Scriptură se spune că va fi un cer nou și un pământ nou (cf. Apocalipsă 21, 1), adică pământ fără cruci și Cer fără lacrimi de prunci.

Floarea de trandafir trăiește între spini. Oare de aici să se fi inspirat omul când, pe Cruce, L-a încununat pe Hristos cu spini?!

Iată Trandafirul iubirii pus de om între spini! Spinii apără floarea trandafirului, însă Hristos, pe Cruce, nu Se putea apăra, căci avea piroane în mâini.

O, Trandafir, Ce ai înflorit pe Crucea de pe Golgota, mireasma Ta a fost scump Sângele Tău!

Tu, nici azi nu Te-ai vestejit, ci ai rămas în Potirul Crucii, de unde cei însetați de iubire vin să-și astâmpere dorul întâlnirii cu Cel de Sus.

Omule, ai pironit un Trandafir, ai pironit pe Cruce pe Soarele Dreptății, dar nu ca să-I înveșnicești lumina acolo, pe Golgota, ci să-L stingi.

Câtă îndrăzneală a avut omul! Voia să stingă Soarele, să nu mai fie lumină ca să nu i se mai vadă ale lui fărădelegi.

O, câtă îndrăzneală să bați piroane în Soare!

Pe Cruce, omul răstignește Trandafirul, sublimul frumuseții, iar lângă Cruce vedem urâtenia frumuseții umane.

Hristos însă, cu piroanele din mâinile Sale, îl va restaura pe om aducându-l la frumusețea cea dintâi, pe care o pierduse.

Adam a fost izgonit din Rai pentru că a păcătuit, iar Hristos a fost izgonit de pe pământ pentru că a iubit.

Din doi ochi curgeau lacrimi care udau Trandafirul de pe Cruce.

Erau ochii Maicii Domnului. Lacrimile Maicii Domnului au luat atunci chipul Cerului spre care Se îndrepta Fiul său.

Privind în ochii Maicii Sale, văzu în ei chipul veșniciei, căci Cerul și veșnicia se topesc în ochii mamei.

Zorile veșniciei răsar din ochii mamei. Ochii mamei sunt două stele pe bolta veșniciei.

Tinerilor, vouă vă grăiesc: Iubiți-vă părinții și nu ardeți lacrimile mamei!

Iubiții mei fi duhovnicești,

De la Buna Vestire până la Cruce este un arc peste Taina Întrupării lui Hristos. Hristos trage vâlul de pe Taina Întrupării și ne arată că pe Cruce a suferit în trup.

Hristos n-a fost o nălucă, ci din coasta Sa a curs sânge și apă. Hristos știa că, după Înălțarea Sa la Tatăl, vor apărea controversa și de aceea Își scrie Testamentul cu apă și sânge.

Răscumpărarea noastră s-a făcut prin Jertfa lui Hristos.

Jertfa a fost dintotdeauna actul prin care omul l-a adus mulțumire lui Dumnezeu.

Omul aducea jertfa la altar, însă, de data aceasta, Jertfa Se duce la Altarul Crucii.

Nu ostașii Îl duceau pe Hristos la Golgota, ci El îi ducea pe ei.

Ostașul a luat atunci chip de jertfitor, de „preot”, care, cu sulița, coasta l-a împuns.

Iată prima Liturghie săvârșită de un ostaș. El primise poruncă să săvârșească

prima Liturghie Hristică la care erau de față Maica Domnului, ucenici și cete îngerești. Ce taină mare!

Nu unui înger i se dă poruncă să jertfească, ci unui ostaș.

Așa cum, atunci, ostașul a împuns cu sulița coasta lui Hristos, preotul din biserică împunge prescura pentru săvârșirea Sfintei Liturghii, unde Hristos Se jertfește de fiecare dată pe Altarul bisericii.

Vino și tu, așa cum a venit Maica Domnului, cu lacrimi în ochi, la Liturghia Jertfei Fiului său.

Câți mai lacrimăm azi la Sfânta Liturghie, când preotul, din Sfântul Altar, în numele lui Hristos, zice: „Lluați, mâncați, acesta este Trupul Meu, Care se frânge pentru voi, spre iertarea păcatelor”.

Hristos zice: „Acesta este Trupul Meu” la prezent.

Hristos ne cheamă să ne împărțim cu El viu și nu zice: „Mâncați, acesta a fost Trupul Meu”.

Hristos a înviat, este viu.

De aceea se zice și azi în Sfânta Liturghie: „Acesta este Trupul Meu”.

Viu este Dumnezeu!

Ultima Cină l-a fost pregătită lui Hristos de Apostoli, pe Muntele Sionului, iar Hristos ne-a pregătit prima Cină pe Cruce.

Fără Cina de pe Cruce, omul ar fi murit. Astfel, cei ce se împărțesc cu Hristos au viață veșnică.

Ostașul, cu sulița, deschide izvorul Sângelui, izvorul Iubirii din care se adapă azi toți cei însetați.

De atunci, acest izvor n-a secat și va curge mereu, căci, și la Cina Mielului, ne vom împărții tot cu scump Sângele lui Hristos.

Ostașul n-a ucis, ci a aprins pe Cruce focul iubirii lui Hristos.

El nu ține în mână sulița urii, ci o torță cu care a aprins lemnul Crucii care ardea, dar nu mistuia Trupul lui Hristos.

Acel foc ardea doar păcatele noastre cu care Se îmbrăcase Hristos.

Hristos, la Înviere, nu iese din mormânt cu veșmânt negru, ci alb. Focul arsese toate păcatele noastre.

Crucea aprinsă de ostaș pe Golgota rămâne singura candelă din univers spre care trebuie să ne îndreptăm și să luăm lumină pentru candela sufletelor noastre.

Privind la Cruce, ne aducem aminte ce a făcut Hristos pentru noi și ce facem noi pentru semenii noștri.

În graiul nostru românesc, cuvântul „răstignire” stă în centrul actului de Jertfa.

În alte limbi, actul Jertfei poartă pecetea cuvântului „crucificare”, punându-se accent mai mult pe felul în care o persoană era condamnată la moarte.

Însă, în graiul nostru, cuvântul „răstignire” are un plus de valență și exprimă

(continuare în p. 5)

(urmare din p. 4)

starea pe care a avut-o Fiul lui Dumnezeu atunci, când era pe Cruce.

Dacă analizăm cuvântul „răstignire”, el este compus din prefixul „răs-” care are aici sensul de negație și cuvântul de bază „tihnă” (tihnă, tignă).

În graiul nostru românesc atât de expresiv, cuvântul „răstignire” ne arată că, pe Cruce, a fost locul unde Fiul lui Dumnezeu n-a avut tihnă.

Hristos a fost judecat și răstignit de „drepti”, nu de păcătoși. „Dreptii” ar fi vrut ca Trupul lui Hristos să fie dat corbilor, însă Hristos a hotărât ca Trupul Său să fie dat păcătoșilor.

Zaheu s-a suit în sicomor ca să-L vadă pe Hristos. Hristos S-a suit pe Cruce ca să vadă toată lumea.

O sigură cruce arde în univers. Aceea este Crucea lui Hristos.

Moise a lovit cu toiagul Marea Roșie și a despăcat-o în două, ca să salveze poporul lui Israel.

Ce mare minune!

Însă ostașul a lovit cu sulița coasta lui Hristos, de unde se deschide izvorul iubirii nemărginite a lui Dumnezeu.

Anonimul ostaș n-a scris nicio carte cu condeiul, însă a scris cu sulița una din cele mai fascinante pagini din Cartea vieții lui Hristos.

El este cronicarul vieții lui Hristos. El n-a scris pe un pergament, ci a scris atunci, pe lemnul Crucii, viața lui Hristos.

Văzând, scria. Lui i s-au deschis ochii să vadă Taina Jertfei Fiului lui Dumnezeu.

O, Sfântă Cruce, tu ești Cartea vieții lui Hristos!

Ostașul a scris această Carte a vieții lui Hristos cu slove pe care le poate citi și înțelege orice pământean.

A scris în graiul iubirii și al iertării: „Părinte, iartă-le lor; că nu știu ce fac.” (Luca 23, 34).

Iată câteva cuvinte scrise în această carte: iubiți-vă, iertați-vă, jertfiți-vă!

Ostașul n-a scris cu cerneală viața lui Hristos, Liturgia Jertfei Sale, ci cu însuși Sângele Fiului lui Dumnezeu. N-a scris cu pana, ci cu sulița, pe care, pentru fiecare cuvânt, o înfigea în coasta lui Hristos.

Hristos i-a dat Sângele Său ca să scrie această carte pe brațele Crucii și am văzut că tot cu Sângele Lui a scris pe cealaltă față a Crucii și numele celor pentru care S-a jertfit. Undeva, pe ultimul rând, era scris și numele meu: *Ioan din Carpați*.

De aceea, de câte ori citesc această carte scrisă cu Sângele lui Hristos, mai întâi o sărut.

Citește și tu, iubite frate creștine, această carte și vei găsi acolo numele tău și al

părinților tăi. Ea este Cartea neamului lui Hristos, a fraților Săi pentru care S-a jertfit. Pentru ei a venit în lume, ca să-i ducă în Casa Tatălui Ceresc.

Aceasta este o carte vie. Ea îi apără și-i păzește pe cei ce o citesc la lumina lacrimilor.

Ne punem mereu întrebarea de ce se citește tot mai puțin azi.

Pentru că totuși se scrie mult, dar se scrie cu cerneală și nu cu lacrimi.

Iubiți frați și surori,

Omul nu este nenorocul istoriei.

Omul nu este o pauză între naștere și moarte. El transcende moartea. Ea îl așază pe aripile veșniciei.

Mormântul este o aripă a veșniciei.

Prin el, omul coborând, urcă în veșnicie.

Un fariseu – Iosif din Arimateea – îl ajută pe Dumnezeu să-și pună Fiul în mormânt. Dumnezeu Și-a ales ca grovar un fariseu.

Ce ar fi azi Învierea fără Iosif – *grovarul din Arimateea?*!

După cum înaintea zorilor e noapte, tot așa, înainte de înviere e moartea.

Mironosițele L-au căutat pe Hristos în mormânt. Unii îl mai caută și azi pe hartă.

Mormântul lui Hristos a rămas gol ca în el să ne îngropăm noi și apoi să înviem.

Pe crucea părinților, noi am scris și: *Iisus Hristos Nika*, adică *Iisus Hristos învinge*.

Ce mare cinste pentru un creștin ca, pe crucea lui, să scrie și numele lui Hristos Biruitorul!

Nici în mormânt nu suntem singuri, ci suntem cu Hristos. De aceea, nu mai plânge la mormântul maicii tale, că nu e singură nici acolo. Singurătatea nu mai bântuie acum în univers; ea a fost alungată de Hristos.

Toți cei adormiți în nădejdea învierii vor învinge moartea și vor învia.

Învierea este întoarcerea omului în nemurire.

Sub cruce nu sunt cei învinși de moarte, ci cei ce au învins împreună cu Hristos moartea.

De aceea noi nu putem vinde pământul sacru, căci este un pământ cu sfinte moaște.

Învierea este o mare provocare pentru filozofie.

În existența sa, omul este în relație cu sine și cu „dincolo”. Omul are o relație istorică și directă cu Dumnezeu.

Învierea transcende condițiile spațio-temporale ale acestei lumi; ea pășește dincolo de marginea minții.

Moartea despică temporar omul în țărână și suflet, însă nu se întrerupe relația cu Dumnezeu.

Omul, prin moarte, depășește limitele spațiului și ale timpului.

De azi, omul trece prin moarte în metaistorie și rămâne în relație veșnică și mai presus de grăire cu Dumnezeu.

Iubiții mei fi duhovnicești,

Cu părintească iubire v-am scris aceste cuvinte spre a voastră mângâiere și-L rog pe Bunul Dumnezeu să vă învrednicească a petrece acest mare Praznic al Învierii Domnului în deplină pace și sănătate.

Doamne, nu ne părăsi la ceas de cumpănă și la grele încercări!

Părinților, iubiți-vă fiii!

Fiilor, iubiți-vă părinții!

Și cu toții să-L iubim pe Dumnezeu și scumpa noastră țară, așa cum au iubit-o Brâncoveanu și fiii săi.

CONFIRMĂRI TANATOLOGICE ALE ÎNVIERII NOASTRE

Pastorală la
Învierea Domnului

† GURIE,
Episcop al
Devei și
Hunedoarei

Iubiți credincioși,

Învierea din morți a Mântuitorului Iisus Hristos ne încălzește inimile nouă, celor credincioși, pentru că simțim că noi înșine vom învia din morți și vom trăi veșnic, alături de toți cei dragi, în lumea de dincolo. „Cât este de sfântă, cu adevărat, și cu totul prăznuită această noapte de mântuire și strălucită, mai înainte vestitoare fiind a Zilei celei Purtătoare de lumină, a învierii tuturor, noapte în care Lumina cea fără de ani, din mormânt, cu trupul tușor a strălucit!” (Stihira a 4-a a Cântării a 7-a din Canon).

Dar, de ce oare nu toți oamenii pot avea această certitudine interioară că viața este fără de sfârșit și că moartea este doar „poarta” de trecere într-un alt plan existențial? De ce nu se pot bucura toți de această perspectivă și de ce nu-și pot organiza toți viața conform acestei învățături a Bisericii? De ce unora li se pare puțin credibilă această dogmă a Bisericii? Răspunsul este acesta: pentru că ei sunt prea „implântați” în immanent, în trecător, în pământesc, sunt prea confiscați de ceea ce este material și nu mai au vigilența de a urmări ceea ce este supranatural, dumnezeiesc, suprafiresc în existența noastră. Ei nu-L pot simți pe Dumnezeu pentru că nu au depus eforturi în direcția aceasta.

Mulți dintre ei se încred doar în ceea ce este „științific”, argumentat rațional, dovedit pe calea minții, prin exersare cerebrală. Ce ne spun însă ultimele investigații științifice despre „înviere”, despre revenirea sufletului în trup, despre „desomatizare” și „reinsufletire”? Despre aceste noi poziționări ale științei aș dori să ne oprim în cuvântul pastoral din această noapte a Învierii, întrucât ele confirmă într-un tot viziunea creștină despre moarte, despre înviere, despre viața de dincolo, despre eternitatea trăită cu Dumnezeu în alt plan existențial!

Iubiți frați și surori,

Știința care se ocupă cu moartea se numește „tanatologie”. Ea are ramuri în Teologie, Medicină, Microbiologie, Fiziologie etc. Medicina are cel mai greu cuvânt de spus, ei îi revine dreptul de a pune sentința finală, ea trebuie să constate „când” un om a murit și „dacă” a murit. După ce medicul face această constatare și trece un anumit număr de ore de la deces, ore care confirmă sentința lui finală, este extrem de derutant să constate – în cazuri, e adevărat, mai rare – că omul revine la viață. Atunci, medicina face un pas înapoi și spune: a fost... „moarte clinică”. Adică, deși toate funcțiile organismului au încetat, el a fost cu adevărat mort din punct de vedere medical; ceva inexplicabil a

făcut ca pacientul să își revină la viață. Există nenumărate astfel de cazuri, multe dintre ele inventariate și analizate în diferite cărți, în studii științifice și în articole. În lumea noastră, bisericească, circulă volumul, sugestiv intitulat, *Oameni care au înviat din morți* (Cornel și Roxana Dragoș, Editura Egumenița, 2008). Ce ne povestesc, oare, acești oameni? Ce au văzut? Ce au experimentat? Cât de mult i-a schimbat pe ei această experiență? La ce le-a folosit această experiență de călătorie dincolo de moarte? Cu ce ne putem noi folosi din relatările lor?

Drept-măritori creștini,

Toți acești oameni mărturisesc, la revenirea în trup, **șocul pe care l-au avut: după ce au murit**, le-a trebuit ceva timp să își dea seama că au murit, adică, cei dimprejurul lor le-au proclamat moartea, iar ei s-au opus, zicând: „Nu, nu am murit, ci sunt chiar bine!”. Dar abia mai apoi și-au dat seama că cei din jur nu îi mai băgau în seamă, adică îi ignorau, se comportau ca și când au murit și sunt inconștienți. Dar ei erau perfect conștienți de ceea ce se întâmpla, vedeau și ascultau tot ceea ce se întâmpla, dar nu mai puteau interveni în lumea „celor vii” (adică în lumea noastră).

Al doilea lucru deosebit care îi marca profund pe toți cei trecuți dincolo era faptul că puteau **călători prin materie fără opreliști**, treceau prin ziduri, prin uși închise, chiar prin trupurile celor vii, și aceasta cu maximă lejeritate. Și se deplasau cu viteza gândului; cum doreau să fie într-un loc, pe loc ajungeau acolo. Beneficiau de o maximă mobilitate. Constatau acum, cu stupeoare, că trupul de care au fost legați în viața pământească fusese o piedică, nu un ajutor. Aceste mărturii ne amintesc de afirmațiile din Sfintele Evanghelii că Mântuitorul Însuși „trecea prin ușile încuiate”, avea deci un trup spiritualizat, pnevmatizat.

Al treilea lucru deosebit de marcant era **starea emoțională de după moarte**: o bucurie imensă, vecină cu extazul, o baie de fericire, de iubire, o încântare colosală pentru intrarea într-o altă lume, conștiința că începe o viață nouă, transfiguratoare, copleșitoare. O Ființă de Iubire domnea în această nouă lume, Ființă Care iubea necondiționat, revărsând pretutindeni niște energii binefăcătoare. Totul era atât de frumos, încât nu te mai săturai. E adevărat, o parte dintre oameni au o mărturie înfiorătoare, inversă: au avut o experiență traumatică, au văzut iadul. Dar nu vom insista acum asupra acestor experiențe.

Toți cei care au revenit la viață în trup mai mărturisesc și de existența unei **foarte**

(continuare în p. 6)

CONFIRMĂRI TANATOLOGICE ALE ÎNVIERII NOASTRE – PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI –

(urmare din p. 5)

exigente evaluări a vieții lor, realizată printr-o întrebare pusă foarte ferm din exterior, de genul: „*Ce ai făcut cu viața ta?*” sau „*Cât de mult ai iubit pe pământ?*”. Apoi, în mod fulgerător, li se aduce la cunoștință că trebuie să se întoarcă pe pământ și – cu sau fără acordul lor explicit – sunt readuși lângă trup, intrând din nou în acesta, deși experiența nu este confortabilă și este percepută ca limitativă. Așa revin la viață și povestesc ce au trăit dincolo. Uneori sunt crezuți, alteori sunt luați în râs, ridiculizați, și atunci încetează să mai facă publică experiența lor. Dar rămân schimbați definitiv, până la moarte: trăiesc doar în iubire, fără a face rău nimănui, convinși că în spatele cuvântului „iubire” se ascund lucrurile cele mai prețioase de pe acest pământ.

lubiți fi întru Hristos,

Cu ce ne putem folosi noi de mărturiile lor? Unii medici necredincioși au încercat să le conteste, spunând că pot fi experiențe iluzorii create în creier de anumite substanțe anesteziante, injectate în timpul tratamentului din faza terminală a vieții. Dar atunci, cei declarați morți, de unde aveau informații despre ceea ce s-a întâmplat în jurul trupului lor, despre ceea ce au discutat rudeniile lor situate la distanță mare de ei, despre fapte și vorbe petrecute și spuse cu mult după ce ei deja au fost declarați „morți”? Totul demonstrează că ei erau vii, perfect conștienți, dar invizibili prin ochii noștri trupești, imperceptibili cu simțurile noastre corporale.

Cercetările în domeniul tanatologiei medicale au început prin anii 70 ai secolului trecut (arhicunoscut este doctorul Raymond Moody), dar acum au atins apogeul și s-au tras concluziile. Convingerile finale ale cercetătorilor sunt că există o formă de existență conștientă a noastră după moartea trupului: **creierul nu secretă gândirea, precum ficatul secretă bila** (cum credeauologii de peste un secol), ci el este doar o interfață, el doar o preia, o receptează de la altă entitate, pe care creștinismul o numește „suflet”. Este la fel cum televizorul nu produce un program sau o emisiune, ci doar o preia, o receptează, ea fiind realizată altundeva. Să nu supraevaluăm creierul, să nu credităm excesiv materia, să nu confundăm lucrurile. Iată de ce este atât de importantă formarea duhovnicească,

adeziunea noastră interioară la adevăratele valori. „*Puterea iadului ai zdrobit și ai înviat ca un biruitor, Hristoase, Dumnezeule!*” – constată Condacul Învierii.

Corneliu Deneșan, poet închis în temnițele comuniste pentru convingerile lui creștine, în poezia *Craniul*, parcurge un traseu fulger spre esența înțelepciunii. El relatează, în versuri, ce stări emoționale l-au cuprins când a dezgropat, la porunca autorităților închisorii, șapte morți, pentru a îngropa acolo alți deținuți, decedați recent: „*Era o zi cu arșiță de vară, / Pe malul gropii, oase gălbejite / erau zvârlite, rând pe rând, afară / Și tidvele de târnăcop lovite. // Creștea mereu grămada aruncată / din șanțul de la colțul închisorii, / de sub pământ, de sub închisa soartă, / De mult cei șapte nu văzură zorii. // Priveam la craniul ce-l țineam în mână: / Acolo unde creierul gândea / Era pământ, cu găuri mici de rămă. / Îl scormoneam și-ncet se desprindea. // Ce ochi umplut-au găurile goale / Și câte lacrimi pe fața ștearsă n-au curs și, poate, buze senzuale, / Ce-au sărutat vreo frunte de mireasă!? // Ce boală l-a lovit sau, poate, fierul? / Și cine i-a făcut îngropăciunea? / Priveam cu fruntea-ngândurată cerul... / Văzui atunci, din plin, deșertăciunea // Și mă gândeam, cândva, cum și pe mine, / Găsindu-mă-n bucăți fără-de valoare, / Mă va zvârli, distrat, un oarecine / Și nu-și va pune nicio întrebare...*”

„*Și nu-și va pune nicio întrebare...*”. Ecoul acestor cuvinte ar trebui să răsună în inima noastră. Noi să ne punem întrebări, să cunoaștem răspunsurile pe care ni le dă creștinismul, să știm culege din jur tot ceea ce ne poate consolida credința și ne poate lumina viitorul. Și, mai ales, să învățăm astăzi, în ziua măreață a Praznicului Învierii, **să nu ne temem de moarte, ci să ne pregătim riguros pentru ea**, prin iubire. Să facem din iubire legea vieții noastre. Să luăm în serios mărturiile oamenilor care s-au întors de dincolo. „*Că iată, a venit prin Cruce bucurie la toată lumea! Că răstignire răbdând pentru noi, cu moartea pe moarte a stricat!*” – ne spune prima stihiră a Ceasurilor Paștilor.

lubiți credincioși,

Spunea Pascal: „*Am o mie de argumente pentru cel dispus să creadă în Dumnezeu, dar nu am niciunul pentru cel care a luat decizia să nu creadă!*”. Deci, **înaintea raționalului stă o decizie emoțională**. Raționalul este ambivalent: el urmează emoționalul. Toate cercetările

din tanatologie și toate mărturiile celor reveniți la viață din moarte pot fortifica **convingerea noastră creștină că viața continuă și după moartea trupului**. „*Iar după moarte, vine Judecata!*” – ne spune Biserica. Să spunem și noi invocația din Condacul Învierii: „*Hristoase, Cel ce dai celor căzuți ridicare!*”, ridică-ne la această înălțime a cugetării.

Ne bucură pe noi aceste concluzii științifice sau ne întristează? Depinde de nivelul duhovnicesc al fiecăruia. Dacă avem o viață departe de Dumnezeu, orice confirmare a vieții eterne ne îngrozește, căci intuim că iubirea Lui de dincolo de moarte ne poate arde, ne poate pârjoli, ne poate consuma, în loc să ne fericască, să ne îmbucure. Dacă deja suntem porniți pe cărarea Bisericii și suntem integrați în viața sacramentală a Bisericii, atunci aceste confirmări ne încurajează, ne fortifică pe drumul pe care deja am pornit, ne impulsionează în traseul nostru spre Dumnezeu. Doar atunci este valabilă și pentru noi constatarea liturgică: „*Jeri m-am îngropat împreună cu Tine, Hristoase, astăzi mă ridic, împreună cu Tine, Cel ce ai înviat!*”.

Trăim într-o lume a informației, a mass-mediei, a televizorului. **Știm noi selecta, din tot ceea ce ni se perindă înaintea ochilor, lucrurile cu adevărat folositoare, ziditoare de suflet?** Avem noi statutul albinei care culege polenul sau ne asemănăm mai mult cu musca, ce are predilecție pentru murdărie? Vom da noi un răspuns liniștitor pentru propriul suflet la întrebarea care ni se va pune: „*Ce ai făcut cu viața ta?*” sau „*Cât de mult ai iubit pe pământ?*”.

lubiți fi sufletești,

În încheiere, în calitate de arhipăstor, cu drag vă invit să trăiți în lumină și în iubire, să vă iertați dușmanii, precum ne cere Mântuitorul, să vă cultivați viața duhovnicească, să vă imunizați interior împotriva tuturor „știrilor” care otrăvesc lăuntric, să vă fortificați întru discernământ, să culegeți nectar cu mult folos, să vă zidiți viața interioară și să creșteți în dragostea de Dumnezeu și de semenii, precum ne invită Mântuitorul cel Înviat din morți. Să vă consolidați în convingerea că după moarte urmează adevărata viață, în care vom gusta fericirea sau nefericirea, în funcție de ceea ce merităm. Să ne bucurăm deci împreună în aceste zile de praznic al Învierii Mântuitorului, garanția propriei noastre învieri. Amin!

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI – 2014

(urmare din p. 1)

Este firesc să ne gândim că ar fi fost verosimil ca Mama să fie prima persoană căreia să-i fi apărut Fiul ei și Dumnezeu nostru, Biruitor peste moarte. Lipsa Preacuratei Fecioare din grupul femeilor care se îndreptau, în zori, spre mormânt (cf. Mt. 28, 1; Mc. 16, 1) ar putea constitui un indiciu al faptului că ea Îl întâlnește deja pe Domnul. Femeile au devenit primele martore ale Învierii, din voința lui Hristos, pentru că au rămas fidele la piciorul Crucii și deci ferme în credință. Aceasta ne face să credem că Mântuitorul i Se arată, prima dată, Mamei Sale, cea care l-a rămas fidelă și care, în timpul cumplitei încercări, și-a păstrat întreaga credință.

Un scriitor latin din secolul al V-lea, Sedulius, în poemul său *Carmen paschale*, afirmă că Domnul S-a arătat, în primul rând, Maicii Sale într-o lumină strălucitoare, pentru ca această Maică preabună să răspândească minunata veste. În felul acesta, era imputernicită „să se facă **vestitoarea** Celui ce avea să vină întru slavă, așa cum se făcuse odinioară **calea** Celui care venise la noi prin Întrupare”. Din momentul acela, Maica Durerii devine Maica Învierii, după cum arată Sfântul Român Ioan Iacob-Hozevitul care

i se adresează așa: „*Tu erai, mai înainte, / Maica sfințelor dureri. / Astăzi ești a slavei Maică / Și a Sfintei Învierii!*”.

Deci Maica Domnului, care era în unire desăvârșită cu Iisus la suferințele Crucii, cu siguranță a participat la taina minunată a Învierii. Ea L-a văzut pe Fiul ei înviind, pentru că inima ei, într-o credință, nu se despărțise niciodată de El. De aceea, ea nu s-a dus la mormânt ca să-L plângă pe Cel mort, despre Care știa că a înviat. Ea intră în contact personal cu Fiul înviat, gustând astfel, în mod deplin, din bucuria pascală. Într-o aripă a Bazilicii Sfântului Mormânt de la Ierusalim, se venerază un basoreliev vechi, ce reprezintă *Arătarea lui Iisus cel înviat Mamei Sale*. Îmi plăcea să poposesc adeseori în acel loc și să meditez la bucuria extraordinară pe care a avut-o Maica Preacurată atunci când și-a văzut Fiul în strălucirea trupului Său înviat și a primit de la El balsamul mângâierii și vestea biruinței vieții asupra morții.

lubiți credincioși,

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2014 drept *An omagial al Sfintei Spovedanii și al Sfintei Împărțășanii și An comemorativ al Sfinților Martiri*

Brâncoveni, la împlinirea a trei secole de la moartea lor pentru credința strămoșească. Calitatea noastră de „fii ai Învierii” (Lc. 20, 36) presupune părtășie la viața sacramentală a Bisericii. Aceasta ne ajută să facem din trăirea noastră creștinească o mărturie jertfelnică a lui Hristos cel răstignit și înviat, Care a zis: „*Dacă M-au prigonit pe Mine, și pe voi vă vor prigonii!*” (In. 15, 20). Tot El ne-a mai spus: „*Pe cel ce Mă va mărturisi pe Mine în fața oamenilor, îl voi mărturisi și Eu în fața Tatălui Meu, Care este în ceruri!*” (Mt. 10, 32).

Împăcați cu Hristos prin Pocăință și uniți cu El în Euharistie, dobândim asemănarea cu Maica Domnului, în curăția lăuntrică și în intimitatea iubitoare cu Cerescul Părinte Care vrea să locuiască în inima noastră (cf. Pilde 23, 26). Aceasta ne înobilează și ne dă forța necesară pentru a persevera în bine și pentru a-L mărturisi pe Hristos în aceste timpuri marcate de trândăvie spirituală și de amăgirea Satanei (cf. Apoc. 12, 9). Urmând exemplul de evlavie al Sfântului Constantin Brâncoveanu și al tuturor martirilor Neamului nostru, ne dovedim „vii pentru Dumnezeu” (Rom. 6, 4) și suntem făclieri ai Învierii pe pământul românesc.

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI – 2014

(urmare din p. 3)

de turnarea în Potir a vinului curat și a apei, amestec ce se va preface, la epicleză, prin lucrarea Duhului Sfânt, la rugăciunea Bisericii, în Sângele Domnului, cu care se vor împărtăși slujitorii sfințiți și credincioșii, în moduri diferite (primii, prin gustare din Sfântul Potir, ceilalți, împreună cu Sfântul Trup, în linguriță), spre iertarea păcatelor.

Sfântul Ioan Evangelistul scrie mărturia sa având convingerea că a fost martorul împlinirii vechilor profeții. „Și cel ce a văzut a mărturisit și mărturia lui e adevărată;

și acela știe că spune adevărul, ca și voi să credeți. Căci s-au făcut acestea ca să se îplinească Scriptura: «Nu I se va zdrobi niciun os». Și iarăși altă Scriptură zice: «Vor privi la Acela pe Care L-au împuns»” (Ioan 19, 35-37). Iar porunca cea veche, legată de mielul pascal, jertfit, pregătit și consumat în fugă de israeliți, la ieșirea lor din Egipt, se regăsește într-un tot ascunsă sub chipul Mielului lui Dumnezeu, Care ridică păcatul lumii, așa cum, doxologic, exclamăm la fiecare slujbă a dimineții. Iar acum, la Paști, în Utrenia pascală specială, slujba Învierii, Îi cântăm Celui ce a ieșit din mormântul întunecat în lumina Învierii, toți cei ce purtăm lumină în noaptea sfântă a Învierii lui Hristos: „Să ne apropiem, purtătorilor de lumină, de Hristos, Cel ce a ieșit din mormânt ca un Miel; și să prăznuim, împreună cu cetele iubitoare de praznice, Paștile lui Dumnezeu, cele mântuitoare”¹⁴.

Tema mielului jertfit în grabă și consumat pe fugă ne pregătește, de fapt, pentru propria noastră participare la cina Mielului lui Dumnezeu, la Sfânta Euharistie, iar porunca jertfirii mielului de un an, de parte bărbătească și fără prihană, o repetăm, cu bucurie și însuflețire, dimpreună cu toată Ortodoxia, folosind inspiratele cuvinte ale Sfântului Cuvios Ioan Damaschin, Mare Părinte al Bisericii, autor al Dogmaticii și apărător al Sfințelor Icoane, din Canonul Învierii, îndeosebi din Cântarea a patra, cea de-a doua, respectiv a treia strofă: „Parte bărbătească fost-a Hristos, Cel ce a deschis pânțele fecioresc; iar ca om, Mielușel S-a chemat. Și fără prihană a fost, Paștile noastre, ca Unul ce n-a gustat întinăciune; și ca un Dumnezeu adevărat, desăvârșit S-a numit”¹⁵ și, respectiv, „ca un mieluleț de un an, Cununa cea binecuvântată de noi, Hristos, de voie pentru toți S-a jertfit, Paștile cele curățitoare; și iarăși din mormânt a strălucit nouă, frumos, Soarele dreptății”¹⁶.

Drept-măritori creștini și creștine,

Hristos este, prin urmare, Paștile nostru, „Paștile nestrucăciunii”, „Paștile cele curățitoare”, „Paștile lui Dumnezeu, cele mântuitoare”, cu Care suntem invitați să ne împărtășim, să ne cuminecăm, primind în noi viața cea nouă, hrana cea neîmpuștinată, Pâinea cea din ceruri, Mielul lui Dumnezeu, „Paștile cele de taină”, Cina noastră cea de taină, Euharistia noastră, Liturghia Bisericii, spre viață veșnică, pentru iertarea păcatelor și intrarea în Împărăție, împreună cu Purtătoarele de miruri, care au vestit Apostolilor Învierea: „Femeile cele de Dumnezeu

înțelepțite, cu miruri către Tine au alergat; și, bucurându-se, s-au închinat Ție, Dumnezeului celui viu, pe Care, ca pe un mort, cu lacrimi Te căutau; și Paștile cele de taină ucenicilor Țăi, Hristoase, le-au binevestit”. Dar și împreună cu toți „cei ținuți în legăturile iadului”, care sârguiau spre lumina adusă de Hristos Domnul, „Paștile cele veșnice”, prin pogorârea Sa la iad: „Milostivirea Ta cea nemăsurată văzând-o cei ținuți în legăturile iadului, spre lumină se grăbeau, Hristoase, cu picioare vesele, laudând Paștile cele veșnice”¹⁷.

Dar ce invitație mai cuprinzătoare, mai grăitoare și mai

pe heruvimi. Ce privește minunată, dar pe care o avem deja aici, în Sfânta Biserică, la Dumnezeiasca Liturghie.

„Paștile cele frumoase”, „Paștile nestrucăciunii”, „Paștile cele sfințite”, „Paștile cele nouă și sfințite”, „Paștile cele de taină”, „Paștile cele mari”, „Paștile cele preacinstite”, „Paștile credincioșilor”, „Paștile cele veșnice”, „Paștile lui Dumnezeu, cele mântuitoare”, „Paștile Domnului”, „Paștile, izbăvirea de întristare”, „Paștile care au deschis nouă ușile raiului”, „Paștile cele ce sfințesc pe toți credincioșii” sunt deja aici, pregătite pentru noi, ne așteaptă să ne încorporeze și pe noi

în Trupul mistic al Mielului. Dar pentru aceasta, suntem chemați să ne curățim, să-L căutăm, să alergăm la Mielul lui Dumnezeu Care ia asupra Sa și păcatele noastre, să ne curățim trupurile și mintea, viețile și inima, să curățim aluatul vechi și învechit în răutăți și viclenii și să devenim frământătură nouă, azimi ale curăției și adevărului, pentru a putea urma îndemnul Marelui Pavel: „Curățiți aluatul cel vechi, ca să fiți frământătură nouă, precum și sunteți fără aluat; căci Paștile nostru, Hristos, S-a jertfit pentru noi. De aceea să prăznuim nu cu aluatul cel vechi, nici cu aluatul răutății și al viclesugului, ci cu azimile curăției și ale adevărului” (I Corinteni 5, 7-8).

Luând aminte la frumusețile duhovnicești netrecătoare, să ne silim, dragii mei frați și surori, ca mai ales acum, la Sfințele Paști, în Anul omagial euharistic, al Sfintei Spovedanii și al Sfintei Împărtășanii, în tot cuprinsul Patriarhiei Române, să ne apropiem mai mult de Cina nunții Mielului,

de Sfânta Euharistie, pentru a-L avea pe Hristos, Paștile nostru, în noi, pentru a-L primi pe Mielul lui Dumnezeu în viețile noastre, pentru a-L contempla în inima noastră, pentru a-L așeza pe tronul minții noastre, înțelegând, prin aceasta, să ne curățim simțirile, porțile sufletului, să ne purificăm mintea de toate gândurile rele și negative, păgubitoare și desfiguratoare, să ne îmbăiem, în lacrimile pocăinței fierbinți, inima, pentru ca, avându-le pe toate ale noastre noi și înnoite, primenite și curate, să devenim „cer nou” și „pământ nou”, minte senină și inimă smerită, tron și templu unde să-L contemplăm, cu toți Dreptii și Sfinții împreună, pe Mielul lui Dumnezeu, „Paștile nestrucăciunii, lumii de mântuire”!

¹ Luminând Învierii, Slujba Învierii, tipărită cu aprobarea Sfântului Sinod și cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010, p. 41.

² Sinaxarul Duminicii Paștilor, în Slujba Învierii, op. cit., p. 32-33.

³ Sfântul Ioan Damaschin, Canonul Învierii, în Slujba Învierii, p. 26.

⁴ Canonul Învierii, Cântarea a cincea, stihira a treia, în op. cit., p. 30.

⁵ Ibidem, p. 28-29.

⁶ Ibidem, p. 29.

⁷ Canonul Învierii, Cântarea a șaptea, stihira a doua, în op. cit., p. 36-37.

⁸ Idem, Cântarea a cincea, stihira a doua, în op. cit., p. 30.

⁹ Stihirile Paștilor, Stihira întâi, în op. cit., p. 42-43.

îmbietoare la gustarea din ospățul euharistic pascal, mai potrivită decât în cascadele bucuriei nesfârșite din Stihirile Paștilor, îndeosebi Stihira întâi și Stihira a patra: „Paștile cele sfințite astăzi nouă S-au arătat. Paștile cele nouă și sfințite, Paștile cele de taină, Paștile cele preacinstite, Paștile Hristos-Izbăvitorul; Paștile cele fără prihană, Paștile cele mari, Paștile credincioșilor, Paștile care au deschis nouă ușile raiului, Paștile cele ce sfințesc pe toți credincioșii”¹⁸. Și „Paștile cele frumoase, Paștile Domnului, Paștile! Paștile cele preacinstite nouă ne-au răsărit! Paștile, cu bucurie unul pe altul să ne îmbrățișăm! O, Paștile, izbăvire de întristare! Că astăzi, din mormânt ca dintr-o cămară strălucind Hristos, pe femei de bucurie le-a umplut, zicând: Vestiți apostolilor!”¹⁹

Ce poate fi, din punct de vedere euharistic, mai grăitor decât invitația la comuniune sfântă întreolaltă din stihira de mai sus? „O, Paștile, izbăvire de întristare!” Izbăvire de întristare la vederea, de către noi duhovnicește, a mormântului gol, din care a răsărit lumina Învierii, pe care cu toții am primit-o în noaptea sfântă și luminoasă foarte a Sfintei Învierii. Frumusețe de nedescris, fericire ruptă din veșnicie, ospăț ceresc, nuntă mistică a Mielului cu Mireasa Sa, Biserica! „Feriți cei chemați la cina nunții Mielului!” citim la Sfântul Ioan Teologul și Evangelistul, în Cartea Apocalipsei (19, 9), acolo unde Dreptii, Martirii și toți Sfinții Îl contemplă neîncetat și Îl preamăresc în veșnicie pe Mielul lui Dumnezeu junghiat pentru păcatele lumii, jertfit pentru păcatele noastre, tronând acum și în vecii vecilor pe Tronul slavei lui Dumnezeu, Cel ce stă

CTITORIA MARTIRILOR BRÂNCOVENI DIN „ȚARA CERURILOR DESCHISE”

Țara Făgărașului, acest pământ binecuvântat de Dumnezeu, de la poalele Carpaților, își are istoria sa prin care vorbește cu Creatorul, atât prin ctitoriile sale mănăstirești, unele ocrotite de Dumnezeu de la distrugerea totală sau altele rezidite din temelie pe locul celor dispărute, cât și prin viețuitorii acestora, nevoitori pe calea desăvârșirii.

Mănăstirea Martirilor Brâncoveni de la Sâmbăta de Sus, „Grădina închinată Maicii Domnului”, apare astăzi ca o mărturie vie peste timp a dăinuirii dreptei credințe străbune, cu istoria și hramurile ei, cu iconarii și viețuitorii iubitori de Hristos și de pământul pe care Dumnezeu a rânduit să ne naștem.

Pe la anul 1654, Preda din Brâncoveni pune temelia ctitoriei printr-o bisericuță de lemn, înlocuită cu cea de zid de nepotul său, voievodul martir și sfânt Constantin Brâncoveanu, biserică pictată în anul 1767. După câțiva ani, în 1785, de ziua hramului (15 august), biserica voievodală este mutilată de tunurile celor străini de neam și de credință, iar celelalte mănăstiri au fost distruse și incendiate, provocându-se o rană adâncă în inima credincioșilor și

însângerând multă vreme cerul Țării Făgărașului.

Timp de 141 de ani, locul acesta binecuvântat, cu biserica în ruină și peste care au crescut copaci, a continuat să hrănească duhovnicește pe cei însetați de Dumnezeu, prin apa sfințită din fântâna „Izvorul Tămăduirii”, rămasă lângă altarul decapitat.

Prin rânduiala Celui de Sus, în anul 1926, al doilea ctitor, vrednicul de pomenire Mitropolit Nicolae Bălan, a refăcut biserica mănăstirii și gospodăria ei și i-a dăruit din nou viață prin monahii aleși pe care i-a adus aici, primii fiind cei trei tineri monahi: părintele Arsenie Boca, părintele Serafim Popescu și diaconul Nicolae Mladin, care trece, ulterior, de la chilie la catedră și arhierie. Tot ei, în colaborare cu Părintele Profesor Dumitru Stăniloae, statornicesc duhul filocalic în mănăstire, răspândindu-l, totodată, în toate provinciile românești. Se naște inegalabila Filocalie românească și din ea se vor adăpa generații întregi de credincioși, care vor străbate deșertul ateu cu roua rugăciunii inimii în suflete.

Cel de al treilea ctitor, Mitropolitul Antonie Plămădeală, părintele nostru duhovnicesc, a continuat lucrarea vrednicilor săi înaintași, dăruind mănăstirii minunata incintă, în stil brâncovenesc, cu paraclisul „Martirilor Brâncoveni”, palatul, biblioteca, muzeul, necropola mitropoliților și, alături de incintă, Academia de la Sâmbăta. Vrednicul Mitropolit, sprijinit de dinamicul și priceputul stareț, Arhimandritul Veniamin Tohăneanu, a împlinit o lucrare durabilă aici și în cer.

În această mănăstire s-a nevoit și Părintele Teofil Părăian, duhovnicul cunoscător și mângâietor de suflete, prin rugăciuni și predici, conferințe și cărți, dar mai ales prin multiplele cuvântări duhovnicești, primite cu bucurie de ascultătorii radioului și telespectatorii televiziunii Trinitas ale Patriarhiei Române.

Ctitoriei Brâncovenești i s-au adăugat, cu binecuvântarea noastră, sala de mese a Academiei, magazinul de obiecte bisericesti și casa voievodală.

Lavra Brâncovenilor a fost, este și va fi un izvor de bucurie duhovnicească. Dintotdeauna, două praznice – cel

Ediura Andreiana

MĂNĂSTIREA BRÂNCOVEANU
SÂMBĂTA DE SUS

al hramului „Adormirea Maicii Domnului” și cel al „Izvorului Tămăduirii” – au prilejuit, la altarul din pădure, o deschidere cosmică a liturghisirii, așa încât omul și natura Îl preamăresc pe Creator, an de an, transformând Țara Făgărașului într-o Țară a Cerurilor Deschise.

Pe lângă locașul de închinare, Mănăstirea Brâncoveanu, ca o adevărată oază de lumină, spiritualitate și cultură, păstrează cu sfințenie un adevărat tezaur iconografic românesc transilvan, ferit de prigoana atee și a speculanților care adunau icoanele pe sticlă din Ardeal spre a le înstrăina.

Ca Mitropolit al Ardealului, dar și ca fiu al acestor meleaguri, cu multă bucurie în suflet și cu dorința continuării lucrărilor înaintașilor noștri, am binecuvântat această lucrare în imagini și pe toți care au contribuit la realizarea ei și o recomandăm și pe această cale tuturor iubitorilor de spiritualitate și cultură.

Cu ocrotirea Sfintei Treimi, prin mijlocirea Sfinților Martiri Brâncoveni și prin nevoita ostenitorilor rânduiți de Sus, povățuiți de Preacuviosul Părinte Stareț Arhimandrit Ilarion Urs, dar mai ales prin rugăciunile din cer ale multor părinți care și-au dobândit împărăția cerurilor în această lavră duhovnicească a Maicii Domnului, nădăduim că Mănăstirea Brâncoveanu va continua să rămână un izvor viu și nesecat de autentică spiritualitate ortodoxă românească, cheazășie a mântuirii noastre.

Mitropolitul Laurențiu

„ZIUA ÎNVIERII!

Să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm și așa să strigăm: «Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le!»

(Stihiră din Canonul Învierii)

REDACTOR-ŞEF:

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA

COLEGIUL DE REDACȚIE

Senior-editori: Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan. Editor: Pr. Dr. Savu Popa – Consilier cultural. Secretar de redacție: Dr. Emanuel Tăvală. Membri: P.S. Andrei Făgărașanul, Pr. Conf. Dr. Constantin Necula, Diac. Dr. Ștefan L. Toma, Pr. Dr. Cristian Muntean, Pr. Vasile Gafton. Responsabil ediție on-line: Dragoș Boicu

ISSN 1223-8392

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se primesc pe adresa: Redacția „Telegraful Român”, 550179 – Sibiu, str. Mitropoliei, nr. 35; e-mail: telegrafulroman@yahoo.com. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL pentru anul 2014 este de 48 lei; cod IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001. BCR Sibiu, str. Emil Cioran, nr. 1. Cod fiscal 44 79 403

Tiparul executat la Tipografia Șaguniana – Sibiu